

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛТЭЙ
ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛЬ, ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮДИЙН
ХЭЛЭЛЦЭХ ЭСЭХ ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ ЯВУУЛСАН ТАЛААРХ
ТӨСВИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2025 оны 10 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч нь: Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Батбаяр

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2025 оны 9 дүгээр сарын 01-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, тогтоолын төслүүдийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг Төсвийн байнгын хороо 2025 оны 10 дугаар сарын 14-ний өдрийн хуралдаанаараа явууллаа.

Төсөл санаачлагч иргэн, өрхийн татварын ачааллыг бууруулах, бодит орлогыг хамгаалах, татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлтийн оновчтой, хүртээмжтэй байдлыг нэмэгдүүлэх, татварын хамрагдалтыг сайжруулах, далд эдийн засгийг бууруулах чиглэлээр Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх төслүүдийн процесс ажиллагааг хялбарчлах, түншлэлийн хүрээг тэлж нийтийн зориулалттай дэд бүтэц, төрийн үйлчилгээнээс гадна хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн зорилго, зорилтод нийцсэн төсөл, хөтөлбөрүүдийг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх, орон нутгийн түвшинд түншлэлийн төслийг бие даан хэрэгжүүлэх боломжоор тэгш хангах, түншлэлийн төсөлд тавигдах шаардлагыг багасгаж, хувийн хэвшлийн оролцоо, хөрөнгө оруулалтыг дэмжих зорилгоор Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, 2026 оны төсвийн жилд арилжаалах гадаад болон дотоод үнэт цаасны дээд хэмжээ, зориулалтыг тусгасан “Засгийн газрын үнэт цаас гаргах эрх олгох тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл, Тавантолгой бүлэг ордын ашиглагдаагүй байгаа хэсгийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулж, ашиглалтыг сайжруулах зорилгоор “Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсруулсан байна.

Хууль, тогтоолын төслүүдийг байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцэх үед Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Ганбаатар ирэх оны төсвийн орлого бүрдүүлэлтэд тусгагдсан алт, зэс, нүүрсний биет хэмжээ төлөвлөсөн хэмжээнд хүрэх боломжтой эсэх болон үнийн тооцооллын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батжаргал төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хөгжлийн бодлого, зорилтуудад тусгагдсан томоохон ямар төсөл, арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхээр тусгасан, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлд олгох зөвшөөрлийн асуудал нь ирэх жилүүдийн хөгжлийн бодлого, төсвийн орлого, зардалд үзүүлэх нөлөөллийн талаар болон Тавантолгойн ашиглагдаагүй ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад хувийн хэвшлийг оролцуулах зохицуулалтын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн төсвийн төсөлд төсвийн бодлогоо хэрхэн төлөвлөсөн талаар тодруулж, цаашид инфляцийг

бодит нөхцөлд нийцүүлэн тооцох, мөн татварын суурь шинэчлэлийг хийж, хувийн хэвшлийг дэмжсэн, эдийн засгийн идэвхжилийг сайжруулах бодлогын өөрчлөлтүүдийг төсвийн төсөлд тусгах нь зүйтэй талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Пүрэвдаваа 2026 онд төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний нэр, байршил болон сонгон шалгаруулалтын талаар тодруулж, цаашид ашиггүй ажиллаж байгаа төрийн болон орон нутгийн өмчит компаниудын тоог бууруулж, үйл ажиллагааг нь төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх боломжтой эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Энхтүвшин “Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийн үзэл баримтлал, танилцуулга хоёрын агуулга нь зөрүүтэйгээс гадна төсөвт шууд үзүүлэх нөлөөлөл багатай тул хэлэлцэхгүй байх, мөн татварын хуулийн өөрчлөлтөд татвар ногдуулалт, хураалт, буцаан олголттой холбоотой асуудлыг цогцоор нь шийдвэрлэх боломжтой эсэх, Улсын Их Хурлын гишүүн Л.Сайнзориг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлэх төслүүдийн процесс ажиллагааг хөнгөвчилсөн хуулийн төслийг зарчмын хувьд дэмжиж байгаа бөгөөд Засгийн газрын 2025 оны 55 дугаар тогтоолын дагуу энэ оны 8, 9 дүгээр сард борлуулсан уул уурхайн бүтээгдэхүүний ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрийн орлого болон хөнгөлөлтийн талаар тодруулж, харин “Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийн 1, 2 дахь заалтад тусгагдсан зохицуулалтуудыг дахин нягталж сайжруулах нь зүйтэй талаар, “Засгийн газрын үнэт цаас гаргах эрх олгох тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолоор өрийн удирдлагыг зохицуулах, дахин санхүүжүүлэх зорилготой 1.0 тэрбум ам.долларын дотоод үнэт цаасыг арилжаалахтай холбоотой асуудлаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Д.Батбаяр Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд нэмэгдсэн өртгийн албан татварын буцаан олголтыг нэмэгдүүлэхээр тусгасантай холбогдуулан худалдан авалтуудыг бүртгэх судалгаа бүрэн хийгдсэн эсэх, мөн энэ хууль хэрэгжсэнээр иргэдэд очих урамшуулал нэмэгдэл болон аж ахуйн нэгжүүдэд үүсэх дарамтын талаарх судалгаа байгаа эсэх, мөн нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас орох орлогын талаар, Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Ганхуяг Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр бүтээн байгуулалтын ажил нэмэгдсэнээр улсын болон орон нутгийн төсвийн урсгал зардалд тодорхой хязгаарлалт тавиагүй нөхцөлд төсөвт нэмэгдэх ачааллыг хэрхэн тооцсон талаар асуулт асууж, хариулт авсан болно.

Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Мөнхсоёл Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийг дагаж өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн улсын төсөвт үзүүлэх нөлөөллийн судалгаа хангалтгүй, мөн үр ашгийн тооцоо бүрэн хийгдээгүй байгааг анхаарах, Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Түвшин нэмэгдсэн өртгийн албан татварыг буцаан олголтоор хөнгөлөлт үзүүлэхээс илүүтэйгээр нэмэгдсэн өртгийн албан татвар ногдуулах хувийг бууруулах нь зүйтэй гэсэн саналуудыг хэлсэн болно.

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, “Засгийн газрын үнэт цаас гаргах эрх олгох тухай”, “Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг Байнгын хорооны хуралдаанд оролцсон

гишүүдийн олонх үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэхийг дэмжиж, чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, тогтоолын төслүүдийн хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Төсвийн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

**ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Х.ГАНХУЯГ

